

לְעֵלְמִין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם, אֶת
 דִּיִּיקָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה ז) וְאַרְאֶה אֶת ה'. אוּף הָכִי אֶת
 הָאָדָם.

וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגִן עֵדֶן וְגו', הָאִי לְתַתָּא. וְכְּמָה דְכְּרוּבִים
 לְעֵילָא, אִית כְּרוּבִים לְתַתָּא, וְהָאִי אֵילָנָא אֲשֶׁרִי
 עֲלִיָּהּ. וְאֵת לְהַט הַחֶרֶב הַמְתַּהֲפֶכֶת, אֵינּוּן טַפְסִי
 דְשְׁלֵהוּבֵי דְאַשָּׂא, מֵהֵהוּא חֲרָבָא דְמַתְּלֵהֻטָּא. הַמְתַּהֲפֶכֶת,
 דָּא הָאִי חֲרָבָא, דִּינִיקָא בְּתַרִּין סְטְרִין, וְאֵתְהַפְכָּא מִסְטְרָא
 דָּא לְסְטְרָא אַחֲרָא.

דְּבַר אַחַר הַמְתַּהֲפֶכֶת, דָּא לְהַט אֵינּוּן טַפְסִי דְשְׁלֵהוּבָא
 (ס"א דְמַלְכוּתָא) דִּיקְאֲמַרְוּ, דְמַתְּהַפְכֵּן לְזַמְנִין גּוּבְרִין
 וְלְזַמְנִין נְשִׁין, וּמַתְּהַפְכֵּן מְדוּכְתִּיָּהוּ לְכֻלָּא. וְכֻלָּ דָּא,
 לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרֹךְ עֵץ הַחַיִּים. מֵאֵן דְּרֹךְ, כְּמָא דְאֵת אֲמַר,
 (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דְּרֹךְ.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁפִיר, וְהָכִי הוּא וְדָאִי, דְגָרִים אָדָם
 לְהֵהוּא אֵילָנָא דְחֻטָּא בֵּיה לְאַתְרָכָא, וְאַפִּילוּ שְׂאֵר
 בְּנֵי עֲלְמָא נְמִי, כְּמָא דְאֵת אֲמַר, (ישעיה ב) וּבְפִשְׁעֵיכֶם
 שְׁלַחַה אִמְכֶם, אַבְל שְׁפִיר קְאֲמַרְתְּ, דְהָא מְדוּכְתִּיָּה
 מִשְׁמַע, דְכְּתִיב וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם, בְּגִין דְדָא שְׁלִימוּ
 דְאָדָם הוּא.

וּמֵהֵהוּא יוּמָא אַתְפְּגִים סִיְהָרָא, עַד דְאֵתָא נַח וְעָאֵל

בְּתִיּוֹבְתָא (נ"א בְּתִיבּוֹתָא). אָתּוּ חֲיִיבִיא וְאֲתַפְּגִים. עַד דְּאָתָּא
 אֲבָרְהָם (וְאֲתַקְיִימוּ), וְקִיִּימָא בְּשִׁלְיָמוּ דִיעֶקֶב וּבְנוֹי. וְאָתָּא
 יְהוּדָה וְאֶחִיד בֵּיהּ, וְאֲתַקֵּה בְּמַלְכוּתָא, וְאֲחִסִּין לֵיהּ
 אֲחִסְנַת עֲלָמִין, הוּא וְכָל בְּנוֹי בְּתָרוּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 יְהוּדָה אֶתְהּ יוֹדוּךָ אַחִיךָ. (ס"א בְּגִין דְּדִילֵיהּ מַלְכוּתָא עַלְיָהּ, כְּמָא דְּאָתָּא אֲמַר,
 (דְּבָרֵי הַיָּמִים א ה) כִּי יְהוּדָה גָּבַר בְּאַחִיו, יוֹדוּךָ אַחִיךָ) וְהָאִי
 בְּשַׁעֲתָא דְּקִיִּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, דְּכֻלְּהוּ אוֹדוּ לֵיהּ,
 וְנַחְתּוּ אֲבַתְרִיהּ בִּימָא.

יָדְךָ בְּעֶרְףָּ אוֹיְבֶיךָ, כְּמָא דְּאָתָּא אֲמַר, (שׁוֹפְטִים א) יְהוּדָה
 יַעֲלֶה (בְּתַחֲלִילָה). יִשְׁתַּחֲוֵי לָךְ בְּנֵי אָבִיךָ, כְּלָלָא דְּכָל
 אֵינּוֹן שְׂאָר שְׁבַטִין, בְּגִין דָּא בְּנֵי אָבִיךָ, וְלֹא בְּנֵי אֲמִיךָ.
 בְּנֵי אָבִיךָ, הָא כְּלָהוּ שְׂאָר שְׁבַטִין, דְּהָא עַל גַּב (בַּסְּפָרִים יִשְׁנִים
 דְּאֵינּוֹן אֲתַפְּלִיגוּ) דְּאֲתַפְּלִיג לְתַרִּין מַלְכוּוֹן, כַּד הוּוּ סְלָקִין
 לְיִרוּשָׁלַם, הוּוּ סְגִידִין וְכַרְעֵן לְמַלְכָּא דְּבִירוּשָׁלַם, בְּגִין
 דְּמַלְכוּתָא דְּיִרוּשָׁלַם, (דף רלז ע"ב) מִמַּלְכוּתָא קְדִישָׁא (שְׁלֹטָא)
 מְנִיָּה הוּוּ.

יִשְׁתַּחֲוֵי לָךְ, וְלֹא פְּתִיב וְיִשְׁתַּחֲוֵי, דְּהָא פְּתִיב וְיִשְׁתַּחֲוֵי,
 לְאוֹסְפָא לְשְׂאָר עַמִּין. וְיִשְׁתַּחֲוֵי לֹא פְּתִיב, אֶלָּא
 בְּזַמְנָא דְּיִתִּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכְּתִיב, (ישעיה מט) שָׂרִים
 וְיִשְׁתַּחֲוֵי, הַשְׁתָּא דְּאֲמַר יִשְׁתַּחֲוֵי, לְאַחֲזָא דְּיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ
 בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, כְּלָהוּ יַפְּלַחוּן לְרִישָׁא דְּגוּלָּה, לְרֹאשׁ דְּבַבְּלָא,
 וְלֹא שְׂאָר עַמִּין:

גֹּר אַרְיֵה יְהוּדָה, בְּקִדְמִיתָא גֹר, וּלְבַתֵּר אַרְיֵה, וְרוּזָא
 דְּמָלָה בְּקִדְמִיתָא נַעַר, וּלְבַתֵּר אִישׁ, (שְׁמוֹת טו) יִי אִישׁ
 מְלַחְמָה. מְטָרָה בְּנֵי עָלִית, מַאי מְטָרָה. לְאַכְלָלָא מְלָאךְ
 הַמּוֹת, דְּאִיהוּ קְיִימָא עַל טָרָה, לְשִׁיצָאָה בְּנֵי עֲלָמָא, וְלֹא
 מְשׁוּבֵיב. כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (מִיכָה ה) וְטָרָה וְאִין מְצִיל. (וּמְדָר)

וּמַהֲהוּא טָרָה אֶסְתַּלְקַת שְׁכִינְתָא.

כַּרְע, בְּגָלוּתָא דְּבַבְל. רַבִּין, בְּגָלוּתָא דְּאָדוּם. כְּאַרְיֵה,
 דְּאִיהוּ תַקִּיפָא. וּכְלָבִיא, דְּאִיהוּ תַקִּיפָא יְתִיר. כֶּף
 יִשְׂרָאֵל תַּקִּיפִין אִינוּן. דְּבְנֵי עֲלָמָא עוּבְדֵי פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת מְפַתִּין וְדַחֲקִין לוֹן, וְאִינוּן קְיִימֵי בְּדַתִּיהוֹן
 וּבְנִימוּסִיהוֹן כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא. כֶּף שְׁכִינְתָא, דְּאֵף עַל גַּב
 דְּכַתִּיב, (עֲמוּסָה ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, הִיא
 תַּקִּיפָא כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא בְּהֵאִי נִפִּילָה. מַה אַרְיֵה וְלָבִיא לֹא
 נִפְלִין, אֱלֹא בְּגִין לְמְטָרָה טָרְפָא וְלְשִׁלְטָאָה, דְּהֵא מִרְחִיק
 אֲרַח טְרַפִּיָה, וּמְשַׁעֲתָא דְּאֲרַח נִפֵּל, וְלֹא קָם עַד דְּדַלִּיג
 עַל טְרַפִּיָה וְאָכִיל לָהּ. כֶּף שְׁכִינְתָא לֹא נִפְלָה אֱלֹא כְּאַרְיֵה
 וּכְלָבִיא, בְּגִין לְנִקְמָא מֵעַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת, וְלְדַלְגָא עֲלֵיָהוּ. כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (יִשְׁעִיָה סג) צוּעָה
 בְּרוּב כַּחוּ.

מִי יְקִימְנוּ, הוּא לֹא יְקוּם לְנִקְמָא מִנֵּיהוּ נוֹקְמָא זְעִירָא,
 אֱלֹא מִי יְקִימְנוּ. מִי, כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (מִיכָה ב) מִי

יִרְפָּא לָךְ, וְהוּא אִיהוּ עֲלֵמָא עֲלָאָה, דְּבִיָּה שְׁלֵטְנוּתָא
 לְאַתְקַפָּא לְכֻלָּא. וְכֹתִיב, (איוב לח) מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרַח
 וְאוּקְמוּיָהּ:

לֹא יִסוּר שִׁבְט מִיְהוּדָה וְגו', אוּקְמוּיָהּ חֲבֵרִיא, אֲבָל עַד
 כִּי יבֹא שִׁיל"ה בְּה"א, בְּגִין דְּשָׂאֵר בּוֹ, לְאַחֲזָאָה
 הַכָּא רְזָא (הַכָּא) דְּשָׂמָא קְדִישָׁא י"ה, בְּאַתֵּר אַחֲרָא שִׁילוֹ
 בְּלֹא ה', בְּאַתֵּר אַחֲרָא שְׁלֵה בְּלֹא י', וְהַכָּא שִׁיל"ה בְּיוֹד
 ה"א, רְזָא דְּשָׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּשְׁכִינְתָא תְּקוּם
 בְּשָׂמָא (ס"א דָּא) דִּי"ה וְאִיהוּ רְזָא דִי' (ס"א מ"י), כְּדָקְאֻמְרִינָן.

השלמה מזהה שמטות (סימן בא)

אוּסְרֵי לְגַפְּן עִיר"ה וְלְשׁוּרְקָ"ה בְּנֵי אֲתוּנֹו כְּפִס בֵּינָן
 לְבוּשׁוֹ וּבְדָם עֲנָבִים סוּתָה. תְּמַנְיָא דְּרַגְיָן כְּלִילָן
 בְּהַאי קְרָא. אַרְבַּע מְנַהוֹן דְּמֵינן אֲהַדְדִי, תְּרִין מְנַהוֹן
 דְּמֵינן אֲהַדְדִי, וְתִרִין אַחֲרָנִין דְּמֵינן אֲהַדְדִי. אַרְבַּע דְּדְּמֵינן
 אֲהַדְדִי אֵינּוּן גַּפְּן שׁוּרְקָה, הֵינּוּ גַּפְּן הֵינּוּ שׁוּרְקָה
 דְּמְנַהוֹן נְפֻקִין עֲנָבִים וּמְנַהוֹן מְתַעֲבִיד חֲמָרָא דְּאִיקְרֵי יִין
 וְכֻלְהוּ רְזָא חֲדָא וּמְשַׁרְשָׁא חַד נְפֻקִין וּנְגִדִין. וְתִרִין
 דְּדְּמֵינן אֲהַדְדִי עִירָה אֲתוּנֹו, הֵינּוּ עִירָה הֵינּוּ אֲתוּנֹו
 וְרְזָא חֲדָא נִינְהוּ וּבְדִרְגָא חֲדָא כְּלִילָן וּמְרִזָא חֲדָא נְגִדִין.
 לְבוּשׁוֹ סוּת"ה הֵינּוּ מְלָה חֲדָא וְרְזָא חֲדָא (שְׁמוֹת כ"ג) כִּי
 הִיא כְּסוּתוֹ לְבִדָּה הִיא שְׁמֵלְתוֹ לְעוּרוֹ. זְמַנָּא

קַרְיֵיהָ כְּסוּת וְזִמְנָא אַחְרָא קַרְיֵיהָ לְבוּשׁ וְזִמְנָא אַחְרָא
 קַרְיֵיהָ שְׁמָלָה וְכֻלְהוּ מִשְׁרָשָׁא חֲדָא נִגְדִין וּמְלָה חֲדָא
 עֲבָדִין וְחִלּוּפָא דְשִׁמְהֵן רִזִין עֲלָאִין פְּלִילֵן בְּהוּ, וּמָאן
 דְדֵיִיק טַעִים מִיְדֵי. וּמָאן דְלָא דֵיִיק, לָא טַעִים וְלָא מִיְדֵי.
 וְהַנִּי תִמְנֵיא דְרַגִין רִזִין עֲלָאִין רְמִיזִין בְּהוּ, אֲבָל קָרָא
 בְּפִשְׁטֵיהָ קָאִי.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב שְׁלִימָא דְאֲבָהֵן הוּהוּ, כְּמָא דְאֵת אָמַר
 (בְּרֵאשִׁית כ"ה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ אִישׁ וְגו' מֵאִי אִישׁ תָּם
 דְאִשְׁתְּכֻלְל מִחֲכֻמַּתָּא דְלַעֲיֻלָּא וּמִחֲכֻמַּתָּא דְלַתְתָּא וְהֵינּוּ
 דְכֻתִיב יוֹשֵׁב אֶהְלִים, תְּרִין אֶהְלִים נִינְהוּ. אֶהֱל דְאִיקְרִי
 לְפָנִים מִן הַפְּרָגוּד וְאֶהֱל דְאִיקְרִי אַחֲוֵרִי הַפְּרָגוּד וְכֻלִּיל
 הוּהוּ מִתְרִין סְטְרִין, מִבְּתֵי גְוָאִי וּמִבְּתֵי בְרָאִי וּמָאן אוֹלִיף
 לִיָּה לְיַעֲקֹב כּוּלִי הָאִי.

תָּא חֲזִי דְהָא אֵינּוֹן שְׁנֵי דְהוּהוּ טְמִיר וְגַנְיֻז בְּהַדְרֵיהוּ דְשֵׁם
 וְעֵבֶר, שֵׁם אוֹלִיף לִיָּה חֲכֻמַּתָּא עֲלָאָה דְבְּתֵי גְוָאִי.
 וְעֵבֶר אוֹלִיף לִיָּה חֲרָשְׁתָּא (ס"א חֲכֻמַּתָּא) תְּתָאָה וְסִימְנִיךְ (הוֹשַׁע
 כ"ד) בְּעֵבֶר הַנְּהָר יִשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. מֵאִי בְּעֵבֶר הַנְּהָר
 אֶלָּא רְזָא הוּא דְכָל יוֹמִיהוֹן דְאֵינּוֹן קַדְמָאִי לָא הוּוּ
 אוֹלִיפֵן אֶלָּא חֲכֻמַּתָּא תְּתָאָה דְאֵתֵיא מִבְּתֵי בְרָאִי דְאִיקְרִי
 אַחֲוֵרִי הַפְּרָגוּד וּבְאֵינּוֹן דְאַחֲוֵרִי הַפְּרָגוּד הוּוּ מִתְדַבְּקִין
 וְהוּוּ מוֹדִיעִין לֹוֹן מִלִּין דְעֵתִידִין לְמִיתֵי לְעֻלְמָא בִישׁ אוֹ

טָב וְכִדְיִן הָיוּ כָּל אֵינֹנֵי דְרִין עַד דְּאַתָּא הָהוּא סְטְרָא
 דְּקְדוּשָׁא עֲלָאָה וְאַמְשִׁיף לִיָּה לְאַבְרָהָם וְאוּדַע לִיָּה מְלִין
 דְּשִׂרְשָׁא דְּאַתְמַשְׁכָּאן לְעֵלְמָא דְּלֵהוֹן ^(מְנַדְוִן) מִבְּתֵי גּוֹאֵי
 וּמִתְמָן שְׂאֲבִין כָּל אֵינֹנֵי דְּאַקְרוּן בְּתֵי בְּרָאֵי וּמִתְמָן
 מִתְהוּוֹן קִצַּת מִיִּלִּין לָא כְּלָא, וְסִימְנִיף מִתְמַצִּית גּוּפָה שְׁל
 אַרְץ יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם שׁוֹתָה.

וּמַהֲאֵי שְׁעֵתָא דְּקָאִים אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלְיוּ הַשָּׁלוֹם עַל
 הָהוּא סְטְרָא קְדִישָׁא דְּמִינֵיהּ כּוּלָא נְפִיק וְנִגִּיד
 וּבִיָּה כְּלָא תִלְיִין נִפְק לִיָּה לְשַׁעֲתִיהּ מַהֲאֵי סְטְרָא דְּאֵינֹנֵי
 בְּנֵי עֶבֶר הִנְהָר וְאַתָּא לִיָּה לְאַשְׁתַּעְשַׁעָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, ^(יְהוֹשֻׁעַ ב"ד) וְאַקַּח אֶת אַבְיָכֶם אֶת אַבְרָהָם
 מִעֶבֶר הִנְהָר וְאוּלְפָה אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנַעַן אֶרֶץ כְּנַעַן מִמֶּשׁ
 אֶרְעָא דְּשָׂאֵר חֵיִלִּין עֲלָאִין תְּבִירִין תְּחוֹתָהּ תְּמָן וְלִית
 לְהוֹן קִיּוּמָא בְּהָדָה: ^(עַד כֵּאֵן מִזְהַשְׁמִטוֹת)

אַסְרֵי לְגַפְּן עִירָה וְלְשַׁרְקָה בְּנֵי אֲתָנוּ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא
 פְּתַח, ^(תְּהֵלִים קכ"א) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת
 נַפְשֶׁךָ, כִּיּוֹן דְּאָמַר ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, אִמַּאי יִשְׁמֹר אֶת
 נַפְשֶׁךָ. אֵלָא ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, בְּהֵאֵי עֲלָמָא. יִשְׁמֹר
 אֶת נַפְשֶׁךָ בְּהוּא עֲלָמָא.

שְׁמִירָה דְּהֵאֵי עֲלָמָא הוּא, לְמַהוּי נְטִיר בַּר נֶשׁ מִכְּמַה
 זִינִין בִּישׁוּן מְקַטְרָגִין, דְּאִזְלִין לְקַטְרָגָא בְּנֵי

נָשָׂא בְעֶלְמָא, וְלֹא תִדְבַקָּא בְהוּ. בְּהוּא עֲלָמָא מֵאִי הוּא,
כְּמָה דְאִמְרָן. כִּד נְפִיק בַּר נָשׁ מֵהֵאִי עֲלָמָא, אִי אִיהוּ זְכִי,
נִשְׁמַתָּא דִילִיָּה סִלְקָא וְאֵת עֵטְרַת בְּאֵתְרִיָּה. וְאִי לָא, כְּמָה
חֲבִילִין טְרִיקִין אֲזִדְמָנָן, לְאִנְגָדָא לִיָּה לִגִּיהֶנָּם,
וְלִאִמְסָרָא לִיָּה בִידָא דְדוּמָה, דְאֵת מְסָרָא לְמִמְנָא עַל
גִּיהֶנָּם, וְתִלְיִסְר אֶלְהָ רַבּוּא מִמְנָן עֲמִיָּה, וְכִלְהוּ אֲזִדְמָנָן
עַל נַפְשֵׁיהוּ דְחַיִּיבֵיָּא.

תָּא חֲזִי, שְׁבַעָה מְדוּרִין אִית בֵּיה בְּגִיָּהֶנָּם, וְשְׁבַעָה
פְּתַחִין. וְנִשְׁמַתָּא דְחַיִּיבֵיָּא עָאלַת, וְכְמָה טְרִיקִין,
טְהִירִין, נְטוּרִי תְרַעִי, וְעֲלִיָּהוּ חַד מִמְנָא בְּכָל תְרַעָא
וְתְרַעָא, וְנִשְׁמַתְהוּן דְחַיִּיבֵיָּא אֵת מְסָרוֹן לְאִינוֹן מִמְנָן, עַל
יָדָא דְדוּמָה. כִּיּוֹן דְאֵת מְסָרוֹן בִּידֵיָּהוּ, סְתַמִּין תְרַעִין
דְאִשָּׂא דְמִלְהָטָא.

דְהָא תְרַעִין בְּתַר תְרַעִין הוּו, תְרַעִין כְּלָהוּ פְתִיחִין
וְסְתִימִין, אִינוֹן דְלִבְר פְתִיחִין, דְלָגוּ סְתִימִין. וּבְכָל
שַׁבַּת וְשַׁבַּת כְּלָהוּ פְתִיחִין, וְנִפְקִין חַיִּיבֵיָּא עַד אִינוֹן
פְתַחִין דְלִבְר, וּפְגָעִין נִשְׁמַתִּין אַחַרְנִין, דְמִתְעַפְּבִין
בְּפְתַחִין דְלִבְר. כִּד נִפְק שַׁבְּתָא, כְּרוּזָא קָאִי בְכָל פְתַחָא
וּפְתַחָא, וְאִמַר (תהלים ט) יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשֹׁאֵלָה וְגו'.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמַתִּין דְצְדִיקָיָא, קוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא נְטִיר
לוֹן, דְלָא יִתְמָסְרוֹן בִּידָא דְדוּמָה, דְהוּא מִמְנָא,

הָדָא הוּא דְכְתִיב, יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֵאֵךְ וּכְתִיב יִשְׁמֹר אֶת
נַפְשְׁךָ. (דף רלח ע"א)

אֲסֵרִי לַגֶּפֶן עִירָה. מֵאֵי גֶפֶן, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, כְּמָא
דְּאֵת אָמַר, (תהלים פ) גֶּפֶן מִמְצָרִים תִּסְיַע. וּכְתִיב,
(תהלים קכ"ח) אֲשַׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָה, אֲשַׁתְּךָ, כְּהֵאֵי גֶפֶן
קִדְיִשָׁא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאֵי גֶפֶן דְּמִבְּרַכִּינָן בֵּיהּ בּוֹרָא
פְּרֵי הַגֶּפֶן. בּוֹרָא, הֵיִינוּ דְכְתִיב, עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי. פְּרֵי
הַגֶּפֶן, דָּא עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּכַר, עֵץ פְּרִי דָּא נוֹקְבָא.
בְּגִינֵי כְּהַ, בּוֹרָא פְּרֵי הַגֶּפֶן דָּא דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא. (ס"א

נְשֻׁמְתִיהוֹן דְּצִדִיקָאֵי אֵינֹן פְּרֵי הַגֶּפֶן כְּדָאמַר בּוֹרָא פְּרֵי הַגֶּפֶן).

אֲסֵרִי לַגֶּפֶן עִירָה, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּזַמִּין לְשִׁלְטָאָה
עַל כָּל חֵילֵי עַמְמֵיָא, חֵילִין דֵּי מִמְּנָן עַל עַמִּין
עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְאֵינֹן תּוֹקְפָא דְלַהוֹן לְאַתְתְּקָפָא,
וְזַמִּין מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְאַתְגַּבְּרָא עַלֵייהוּ.
בְּגִין דְּהֵאֵי גֶפֶן, שְׁלִיט עַל כָּל אֵלִין כְּתָרִין תְּתָאִין,
דְּשְׁלִטֵי בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים
וּמְזֻלוֹת, הָאֵי נִצַּח לְעֵילָא. יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינֹן שִׁרְקָה,
יִשְׁיִצוֹן וַיִּנְצַחוֹן חֵילִין אַחֲרָנִין לְתַתָּא, וְעַל כְּלָהוּ יִתְגַּבֵּר
מַלְכָּא מְשִׁיחָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל
חֲמוֹר וְעַל עֵיר. עֵיר וְחֲמוֹר תְּרִין כְּתָרִין אֵינֹן, דְּשְׁלִטֵי
בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְאֵינֹן מְסֻטֵר
שְׂמָאֵלָא סְטָרָא דְחוּל.

וַיֹּמַר דָּאֲמַר עָנִי, וְכִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא עָנִי אֶקְרִי. אֶלָּא הָכִי
אֲמַר רַבִּי שְׂמֵעוֹן, בְּגִין דְּלִית לֵיהּ מְדִילִיהּ וְקָרִינָן
לֵיהּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. דָּא הוּא סִיְהָרָא קְדִישָׁא לְעֵילָא, דְּלִית
לָהּ נְהוּרָא אֶלָּא מִשְׁמָשָׁא.

מִלְכָּא מְשִׁיחָא דָּא, יִשְׁלוּט בְּשִׁלְטָנִיָּהּ, יִתְיַחַד
בְּדוּכְתֵיהּ, וְכִדִּין (זכריה ט) הֵנָּה מִלְכָּךְ יָבֵא לָךְ,
סָתָם. אִי לְתַתָּא עָנִי הוּא, דְּהָא בְּסִטְרָא דְּסִיְהָרָא הוּא. אִי
לְעֵילָא עָנִי, אֶסְפַּקְלָרִיא דְּלָא נְהָרָא. לָחַם עָנִי. וְעַם כָּל
דָּא, רוּכַב עַל חֲמוֹר וְעַל עֵיר, תּוּקְפָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, לְאַכְפֵּיָא תַּחּוּתִיָּהּ, וַיִּתְתַּקַּף
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדוּכְתֵיהּ.

כַּבֵּס בֵּינָן לְבוּשׁוֹ, כְּמָא דָּאֲתָא אֲמַר, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא
מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה, וְכַתִּיב פּוֹרָה דְּרַכְתֵּי
לְבָדֵי וְגו'. כַּבֵּס בֵּינָן דָּא סִטְר גְּבוּרָה, דִּינָא קְשִׁיא,
לְמַהוּי עַל עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וּבְדָם
עֲנָבִים סוּתָהּ, דָּא אֵילָנָא לְתַתָּא, בִּי דִּינָא דְּאֶקְרִי
עֲנָבִים, וַיִּינָא אֲתַמְסֵר (ס"א אסתמר) בְּדָם עֲנָבִים, בְּגִין
לְאַתְלַבְּשָׁא בְּתַרוּוִיָּהּ, לְתַבְרָא תַּחּוּתִיָּהּ כָּל שְׂאָר עַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת וּמְלַכִּין דְּעַלְמָא.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר. אֶסְרִי לְגַפְּנָא עֵירוּהָ. וְכַתִּיב, (בראשית
מ) וּבִגְפָן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִים וְהִיא כְּפוּרְחַת עֲלֶתָהּ נֹצֵהָ.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה אֲטִימִין אֵינוּן בְּנֵי נֶשָׂא, דְּלֹא יַדְעִין וְלֹא
 מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי בְּמִלֵּי
 דְאֹרִייתָא, וְלֹא יַדְעִי אֲרַחֲיִיהוּ בְּמָה יִתְפָּסוּן. דְּכֹתִיב, (משלי
 ד) דֶּרֶךְ רָשָׁעִים כַּאֲפֵלָה לֹא יַדְעוּ בְּמָה יִכְשָׁלוּ.

בְּזִמְנָא קְדַמָּא הָוֹת נְבוּאָה שְׂרִיא עֲלֵיהוּ דְבְנֵי נֶשָׂא,
 וְהוּוּ יַדְעִין וּמִסְתַּכְּלִי לְמַנְדַּע בִּיקְרָא עֲלָאָה. כִּיּוֹן
 דְּפִסְקָא נְבוּאָה מְנִייהוּ, הָוֹ מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּבֵת קוּל. הַשְּׂתָא
 פִּסְקָא נְבוּאָה וּפִסְקָא בֵּת קוּל, וְלֹא מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּנֵי נֶשָׂא
 אֶלָּא בְּחֵלְמָא.

וְחֵלְמָא דְרָגָא תִּתְאָה הוּא לְבַר, דְּהָא תְּנִינָן חֵלְמָא אֶחָד
 מִשְׁשִׁים לְנְבוּאָה. מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּאֲתִיָּא
 מִדְּרָגָא שְׁתִּיתָא לְתַתָּא, וְהָא אֲתַמַּר. תָּא חֲזִי, חֵלְמָא
 לְכֹלָא אֲתַחֲזִי, בְּגִין דְּחֵלְמָא מְסִטֵּר שְׂמָאֵלָא אֲתִיָּא,
 וְנַחֲתִית בְּכַמָּה דְרָגִין, וְאֲתַחֲזִי (קצ"ב ע"ב) חֵלְמָא, אֲפִילוּ
 לְחַיִּיבֵיָא. וְאֲפִילוּ לְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

בְּגִין דְּזִמְנִין נְקֻטִין חֵלְמָא וְשִׁמְעִין הֲנִי זִינִי בִישִׁין,
 וּמוֹדְעִין לְבְנֵי נֶשָׂא, מְנִייהוּ דְּחִיִּיכֹן (בדו) בְּבְנֵי
 נֶשָׂא, וּמוֹדְעִין לוֹן מְלִין פְּדִיבִין. וְלְזִמְנִין מְלִין דְּקָשׁוּט
 דְּשִׁמְעִין. וְלְזִמְנִין דְּאֵינוּן שְׁלוּחִין לְחַיִּיבֵיָא, וּמוֹדְעִין לוֹן
 מְלִין עֲלֵאִין.

הָאִי רָשָׁע מְאִי כְּתִיב בֵּיהּ, חֵמָא חֵלְמָא דְּקָשׁוּט, דְּכֹתִיב

וּבְגִפֶּן שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִים. (קצ"ב ע"א) מֵאֵי גִפֶּן. דָּא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (תהלים פ) הַיְבֵט מִשָּׁמַיִם וְרָאָה וּפְקוּד גִּפֶּן
 זֹאת. מִשָּׁמַיִם, דִּהָא מֵאַתֵּר דָּא אֲתַרְמִי, כְּמָא דְּאֵת אָמַר,
 (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. וּפְקוּד גִּפֶּן זֹאת, גִּפֶּן דִּהִיא
 זֹאת, וַדָּאֵי.

שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִים, כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (בראשית כט) שְׁלֹשָׁה
 עֲדָרֵי צֹאן רוֹבְצִים עָלֶיהָ. וְהִיא כְּפּוֹרְחַת,
 דְּכְתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכֹמַת שְׁלֹמֹה, דְּאֵתְנַהִיר סִיְהָרָא.
 עֲלֵתָה נְצָה, דָּא יְרוּשָׁלַיִם דִּלְתַתָּא.

דְּבַר אַחַר, עֲלֵתָה נְצָה, לְעֵילָא, הֵהוּא דְּרִגָא דְּקִיָּמָא
 עָלָה וַיִּנְיֵק לָהּ, כְּמָא דְּאֵת אָמַר (דף רלז ע"ב) (בראשית א)
 אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ. הַבְּשִׁילוּ אֲשֶׁכְּלוּתֶיהָ עֲנָבִים,
 לְנִטְרָא בְּהוּ יִין דְּמִנְטְרָא.

חָמִי כְּמָא חָמָא הֵהוּא רָשַׁע. מֵה פְתִיב, (בראשית מ) וְכּוֹס
 פֶּרַעַה בְּיַדִּי וְאָקַח אֶת הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט אוֹתָם. הֲכָא
 חָמָא הֵהוּא כּוֹס תְּרַעְלָה, יִנְיָקָא דְּבֵי דִינָא, דְּנִפְיָק מֵאִינוּן
 עֲנָבִים דְּאֵתִיָּהִיב לְפֶרַעַה וְשָׁתִי לֶיהָ, כְּמָה דְּהוּא בְּגִינִיהוּן
 דְּיִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן דְּשָׁמַע יוֹסֵף דָּא, חָדִי, וַיִּדַע מְלָה דְּקָשׁוּט
 בְּהֵאֵי חֲלָמָא. בְּגִינֵי כֶּךָ פֶּשֶׁר לֶיהָ חֲלָמָא לְטַב, עַל דְּבִשְׁר
 לְיוֹסֵף בְּהֵאֵי.

תָּא חֲזִי, אֶסְרֵי לְגִפֶּן עִירָה, דְּאֵתְכַפְּיִין תַּחּוֹת הֵאֵי גִפֶּן

כָּל אֵינּוֹן חִילִין תְּקִיפִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
כְּדָאֲמָרוּן, בְּגִין הָאֵי גֶפֶן, אֲתַקְשֵׁר וְאֲתַכְפִּיֵּא הֵהוּא חִילָא
דְּלֵהוֹן. וְאֲתֵמַר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵית גֶּפֶן, וְאֵית גֶּפֶן. אֵית גֶּפֶן קְדִישָׁא
עֲלָאָה, וְאֵית גֶּפֶן דְּאֶקְרִי, (דברים לב) גֶּפֶן סְדוּם, וְאֵית
(ירמיה ב) גֶּפֶן נְכַרְיָה בֵּת אֵל נְכָר. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב גֶּפֶן זֹאת,
הֵהִיא דְּאֶקְרִי כֹּלָה זֹרַע אֲמַת. שׁוֹרֵק אֵלוֹ יִשְׂרָאֵל, דְּנַפְקִי
מֵהָאֵי גֶפֶן. כְּד חָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְשָׁבְקוּ לְהָאֵי גֶפֶן, מַה כְּתִיב,
כִּי מִגֶּפֶן סְדוּם גִּפְנָם וְגו'. וּבְגִין כֶּךָ אֵית גֶּפֶן וְאֵית גֶּפֶן.
רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק, נִיזִיל בְּהָאֵי חֲקַל, דֵּהוּא אֲרַח
מִישַׁר יִתִּיר. אֲזֵלוּ. עַד דֵּהוּוּ אֲזֵלִי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
כְּתִיב, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֵג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ
שָׁנִים. הָאֵי קָרָא, רַבִּי חֲזַקְיָה חֲבַרְנָא אוֹקִים בֵּיהּ. דָּאֲמַר,
דִּינָא דְּחַיִּיבֵי דְּגִיְהֵנָם תְּרִיסַר יַרְחִין, פִּלְגָא מְנַיִיהוּ בְּחַמָּה
וּפִלְגָא מְנַיִיהוּ בְּתֵלְגָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֲלִין לְנוֹרָא, אֵינּוֹן אֲמַרִי דָּא הוּא וְדֵאֵי
גִיְהֵנָם, עָאֲלִין לְתֵלְגָא, אֲמַרִי דָּא חֲרִיפָא
דְּסִיטָא (דסיתוא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שָׂרְאן וְאֲמַרִין וְה,
וּלְבַתַּר אֲמַרִין וּוִי. וְדוּד אָמַר (תהלים מ) וַיַּעֲלֵנִי מִבוּר שָׂאוֹן
מִטִּיט הַיּוֹן וַיִּקֶּם וְגו'. מֵאֲתַר (נ"ט ע"א) דָּאֲמַרִי וְה, וּלְבַתַּר
וּוִי.

וְהִיכֵן מִשְׁתַּלְמֵי נַפְשֵׁיהוּ, בְּשִׁלְג. כִּמָּא דַּאתָּ אָמַר, (תהלים
 סח) בְּפֶרֶשׁ שְׁדֵי מְלָכִים בַּה תִּשְׁלַג בְּצִלְמוֹן. יְכוּל
 אֶף יִשְׂרָאֵל בֵּן, תִּלְמוּד לֹמֵר לֹא תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלָג.
 מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל בֵּיתָה לְבוּשׁ שָׁנִים. אַל תִּקְרִי שָׁנִים
 אֲלֵא שָׁנִים. כְּגוֹן מִילָה וּפְרִיעָה, צִיצִית וּתְפִילִין, מְזוּזָה
 וְנֵר חֲנוּכָּה כו'.

תָּא חֲזִי, לֹא תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלָג, דָּא כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל,
 דְּאִיהִי כָּל בֵּיתָה לְבוּשׁ שָׁנִים, כְּמָה דְּאִמְרֵן. דְּכִתִּיב,
 חֲמוּץ בְּגָדִים וְגו', לְבוּשָׁא דְדִינָא קְשִׁיא, לְאִתְפְּרָעָא
 מֵעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַלְבֵּשׁ לְבוּשָׁא סוּמְקָא, וְחֲרַבָּא סוּמְקָא, וְלְאִתְפְּרָעָא מִן
 סוּמְקָא. לְבוּשָׁא סוּמְקָא, דְּכִתִּיב, (ישעיה סג) חֲמוּץ בְּגָדִים,
 וְכִתִּיב, (ישעיה סג) מִדּוּעַ אָדוּם לְלְבוּשֶׁךָ. סִיפָא סוּמְקָא,
 דְּכִתִּיב, (ישעיה לד) חָרַב לֵה' מִלְּאָה דָם. וְלְאִתְפְּרָעָא מִן
 סוּמְקָא, דְּכִתִּיב, (ישעיה לד) כִּי זָבַח לֵה' בְּבִצְרָה וְגו'. תו, כִּי
 כָּל בֵּיתָה לְבוּשׁ שָׁנִים דְּהָא מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא קָא
 אֲתִיָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדַאי הָכִי הוּא, אֲלֵא כָּל בֵּיתָה לְבוּשׁ
 שָׁנִים, מַאי שָׁנִים, אֲלֵין שָׁנִים קְדַמוֹנִיּוֹת, בְּגִין
 דְּאִיהִי אֲתַכְלִילַת מִכְּלָהוּ, וַיִּנְקָא מִכָּל סְטָרִין, כְּדִכְתִּיב,
 כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. (קהלת א)

עַד דְּהוּוּ אֶזְלִי, פִּגְעוּ בֵּיהּ בְּהוּא יְנוּקָא, דְּהוּוּ אֶזְלִי
 לְקַפּוּטְקִיָּא בְּקַסְטִירָא דְחַמְרָא, וְחַד סָבָא רְכִיב. אָמַר
 הֵהוּא סָבָא לְהֵהוּא יְנוּקָא, בְּרִי, אֵימָא לִי קְרָאִיךְ. אָמַר
 לֵיהּ, קְרָאִי לָאוּ חַד הוּא, אֶלָּא חוּת לְתַתָּא, אוּ אֶרְכַּב
 לְקַמְךָ וְאֵימָא לָךְ. אָמַר לֵיהּ, לָא בְּעֵינָא. אָנָּא סָבָא וְאַנְתָּ
 רַבֵּיא, דְּאֶתְקַל גְּרַמִּי בְּהַדָּךְ. אָמַר לֵיהּ, אֵי הֲכִי אֲמַאי
 שְׂאֵלְתָּ קְרָאִי. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּנִיזִיל בְּאוּרְחָא. אָמַר,
 תִּיפַח רוּחִיהּ דְּהֵהוּא סָבָא, דְּהוּא רְכִיב וְלֹא יַדַּע מְלָה,
 וְאָמַר דְּלֹא יִתְקַל בְּהַדִּי. אֶתְפַּרְשׁ מֵהֵהוּא סָבָא, וְאֶזְלִי לֵיהּ
 בְּאוּרְחָא.

כַּד מָטוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יֶצְחָק, קָרִיב לְגַבְיֵיהוּ. שְׂאִילוּ
 לֵיהּ, וְסַח לֹון עוּבְדָּא, אָמַר לֵיהּ רַבֵּי יְהוּדָה, שְׂפִיר
 קָא עֲבַדְתָּ. זִיל בְּהַדָּן, וְנִיתִיב הָכָא, וְנִשְׁמַע מְלָה מִפּוּמְךָ.
 אָמַר לֹון, לָאִי (ס"א רַבָּא) אָנָּא, דְּלֹא (דף רלט ע"א) אַכִּילְנָא
 יוּמָא דִּין. אֶפִּיקוּ נְהֵמָא, וַיְהִיבוּ לֵיהּ. אֶתְרַחֵישׁ לֹון נִיפָא,
 וְאֶשְׁכְּחוּ חַד נְבִיעָא דְמֵיא דְקִיק תְּחוּת אֵילְנָא, שְׁתֵּי
 מְנִיֵּיהוּ, וְאֵינֹון שְׁתֵּי וַיְתִיבוּ.

פְּתַח הֵהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (תהלים לו) לְדוֹד אַל תִּתְחַר
 בְּמַרְעִים אַל תִּקְנֵא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה. לְדוֹד, אֵי
 שִׁירְתָּא, לָא קָאֲמַר. אֵי תִפְלָה, לָא קָאֲמַר. אֶלָּא בְּכַל
 אֶתְר לְדוֹד סַתָּם, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמְרוּ.

אֶל תִּתְחַר בַּמְרָעִים. מֵאֵי אֶל תִּתְחַר בַּמְרָעִים, אֶל
 תִּתְחַבֵּר מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אֶל תִּעֲבִיד תַּחְרוּת
 בַּמְרָעִים, בְּגִין דְּלֹא יִדְעַת יְסוּדָא דְגַרְמָךְ, וְלֹא תִיכּוּל
 לֵיהּ, דִּילְמָא אִיהוּ אֵילָנָא דְלֹא אֲתַעֲקֹר לְעֵלְמִין, וְתִדְחִי
 קַמִּיהּ.

וְאֶל תִּקְנֵא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה, דְּלֹא תִשְׁגַּח בְּעוֹבְדֵיהוֹן, וְלֹא
 תִּיתִי לְקִנְיָה עֲלֵיהוֹן, דְּכָל מֵאֵן דְּחָמֵי עוֹבְדֵיהוֹן,
 וְלֹא קִנֵּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲעֵבֵר עַל תְּלַת לְאוּיָן.
 דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. לֹא
 תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא
 תַעֲבִידֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל קִנְיָא.

בְּגִין כְּהַן, בְּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַתְפְּרָשָׁא מִנֵּיהוֹן, וְלִמְסִטֵּי
 אֲוֶרְחִיָּה מִנֵּיהוֹן, עַל דָּא אֲתַפְּרָשְׁנָא וְסִטִּינָא
 אֲרַחָאֵי. מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה דְּאִשְׁכַּחְנָא לְכוּן, אִימָא הַנִּי קִרְאֵי
 קַמִּיכוּן.

פִּתְחָ וְאָמַר, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, הֲכָא אֶלְיָהּ זְעִירָא.
 אִמָּאֵי, בְּגִין דִּיהָאֵי קִרְיָאָה לָא הָוָה בְּשְׁלִימוֹ. מֵאֵי
 טַעְמָא, דִּיהָא לָא הָוָה אֶלָּא בְּמִשְׁכַּנָּא, וּבְאַרְעָא אַחֲרָא.
 בְּגִין דְּשְׁלִימוֹ לָא אֲשַׁתְּכַח אֶלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

תוּ, הֲכָא שְׁכִינְתָא, (ס"א ל"ג הָתֵם וּגְרִיס נּוֹקְבָא) הָתֵם שְׁלִימוֹ
 דְּדַכְרָ וְנוֹקְבָא, (דְּבְרֵי הַיָּמִים א א) אָדָם שֵׁת אָנוּשׁ. אָדָם,